

Μονάδα Ενδοκρινολογίας  
Σακχαρώδη Διαβήτη και Μεταβολισμού  
«Αρεταίειον» Νοσοκομείο

Τμήμα Ενδοκρινολογίας  
Διαβήτη και Μεταβολισμού  
Νοσοκομείο - Μαιευτήριο «Ελενα Βενιζέλου»

## 12<sup>η</sup> Ημερίδα Ενδοκρινολογίας της Γυναίκας

# «Όστιά & Ορμόνες»



Σάββατο 15 Νοεμβρίου 2014

Μαγγίνειο Αμφιθέατρο  
«Αρεταίειον» Νοσοκομείο

### Ελεύθερη Συμμετοχή

Η Ημερίδα αξιολογείται από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο με 6 μόρια Συνεχιζόμενη Ιατρικής Εκπαίδευσης (CME-CPD credits), σύμφωνα με τα κριτήρια της EACCME-UEMS

Υπό την Αιγίδα:



Ελληνική Ενδοκρινολογική Εταιρεία  
Πανελλήνια Ένωση Ενδοκρινολόγων

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών  
«Έρευνα στη Γυναικεία Αναπαραγωγή»  
(Ιατρική Σχολή Ε.Κ.Π.Α. - Τμήμα Μαιευτικής Τ.Ε.Ι. Αθήνας)

**Τελικό Πρόγραμμα**

# Εισαγωγική Επιστολή

Αγαπητοί φίλοι και συνάδελφοι,

Η Ημερίδα Ενδοκρινολογίας της Γυναίκας διοργανώνεται για 12<sup>η</sup> φορά από τη Μονάδα Ενδοκρινολογίας, Σακχαρώδη Διαβήτη και Μεταβολισμού της Β' Μαιευτικής και Γυναικολογικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών στο «ΑΡΕΤΑΙΕΙΟΝ» Νοσοκομείο και το Τμήμα Ενδοκρινολογίας, Διαβήτη και Μεταβολισμού του Νοσοκομείου - Μαιευτηρίου «ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ», με τη συμπαράσταση της Ελληνικής Ενδοκρινολογικής Εταιρείας και του Π.Μ.Σ. «Έρευνα στη Γυναικεία Αναπαραγωγή» Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α. - Τμήματος Μαιευτικής Τ.Ε.Ι. Αθήνας.

Αντικείμενο συζήτησης της 12<sup>ης</sup> Ημερίδας θα αποτελέσουν τα Οστά και οι Ορμόνες. Όπως είναι γνωστό, οι διαταραχές του οστικού μεταβολισμού και η εμφάνιση οστεοπόρωσης, σε συνδυασμό με την ορμονική λειτουργία και την επιρροή της στην οστική πυκνότητα, είναι από τα βασικά θέματα που απασχολούν σήμερα τη σύγχρονη Ενδοκρινολογία.

Στο Πρόγραμμα της εκδήλωσης θα αναπτυχθούν ιδιαίτερα ενδιαφέροντα θέματα, μεταξύ των οποίων η ομοιοστασία του ασβεστίου, τα φάρμακα και τα νοσήματα που επηρεάζουν την οστική μάζα και οι μεταβολές του σκελετού από την εφηβεία στην εμμηνόπαυση. Η Ημερίδα θα ολοκληρωθεί με την παρουσίαση και συζήτηση ενδιαφερόντων περιστατικών.

Με αυτά τα δεδομένα, και με γνώμονα την τεράστια σπουδαιότητα του θέματος, έχουμε την πεποίθηση ότι και η Ημερίδα αυτή θα αποδειχθεί εφελτήριο για μια ενδιαφέρουσα και γόνιμη ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των συναδέλφων Ενδοκρινολόγων.

Ελπίζουμε να σας δούμε όλους εκεί.

## Γεώργιος Μαστοράκος

Αναπληρωτής Καθηγητής  
Μονάδα Ενδοκρινολογίας  
Σακχαρώδη Διαβήτη και Μεταβολισμού  
«ΑΡΕΤΑΙΕΙΟΝ» Νοσοκομείο  
Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών

## Ευτυχία Γ. Κούκκου

Διευθύντρια Ε.Σ.Υ.  
Τμήμα Ενδοκρινολογίας  
Σακχαρώδη Διαβήτη και Μεταβολισμού  
Νοσοκομείο - Μαιευτήριο  
«ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ»

# Επιστημονικό Πρόγραμμα

08:00 - 09:00

Εγγραφές

09:00

Χαιρετισμός Καθηγητή κ. Γ. Κρεατσά

09:00 - 11:30

Στρογγυλό Τραπέζι I

Προεδρείο: Φ. Παπαδοπούλου - Γ. Μαστοράκος

- Ομοιοστασία ασβεστίου - οστικός μεταβολισμός, **Σ. Τουρνής**
- Μεταβολές του σκελετού από την εφηβεία στην εμμηνόπαυση, **Ε. Κασσή**
- Προσδιορισμός οστικής μάζας. Δείκτες οστικού μεταβολισμού / ερμηνεία εργαστηριακού ελέγχου, **Ι. Ηλίας**
- Προεμμηνοπαυσιακή και μετα-εμμηνοπαυσιακή οστεοπόρωση, **Ε. Λαμπρινουδάκη**

11:30 - 12:00

Διάλειμμα

12:00 - 14:30

Στρογγυλό Τραπέζι II

Προεδρείο: Δ. Χατζηδάκης - Ι. Γιαλελής

- Φάρμακα και νοσήματα που επηρεάζουν την οστική μάζα (κορτιζόλη, θυροξίνη), **Κ. Μάρκου**
- Ανδρική οστεοπόρωση, **Δ. Γουλής**
- Οστική νόσος στα άτομα με μεσογειακή αναιμία, **Δ. Στεφανόπουλος**
- Γονιδιακά μεταβολικά νοσήματα Ca, **Α. Παπαδοπούλου**

14:30 - 15:00

Διάλειμμα

15:00 - 17:30

Στρογγυλό Τραπέζι III

Προεδρείο: Ζ. Μούσλεχ - Ν. Βλάχος

- Θεραπεία μετα-εμμηνοπαυσιακής οστεοπόρωσης, **Β. Συρίου**
- Οστική μάζα και καρκίνος μαστού: επίδραση των εφαρμοζόμενων αγωγών αντιμετώπισης, **Μ. Αναπλιώτου**
- Χορήγηση σκευασμάτων ασβεστίου / βιταμίνης D: ενδείξεις και προβληματισμοί, **Κ. Μαυρουδής**
- Παρουσίαση περιστατικών, **Ε. Ζαπάντη, Α. Πολυμέρης**

17:30 - 18:00

Συμπεράσματα - Λήξη Ημερίδας



# Ευρετήριο Ομιλητών - Προέδρων

## **Αναπλιώτου Μαργαρίτα**

Ενδοκρινολόγος,  
τ. Αναπληρώτρια Καθηγήτρια  
Πανεπιστημίου Αθηνών

## **Βλάχος Νικόλαος**

Χειρουργός - Μαιευτήρ - Γυναικολόγος,  
Αναπληρωτής Καθηγητής  
Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών,  
Αρεταίειο Νοσοκομείο

## **Γιαελής Ιωάννης**

Διευθυντής Γ' Μαιευτικού Γυναικολογικού Τμήματος  
Π.Γ. Νοσοκομείο - Μαιευτήριο «ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ»

## **Γουλής Δημήτριος**

Επίκουρος Καθηγητής Ενδοκρινολογίας Αναπαραγωγής,  
Μονάδα Ενδοκρινολογίας Αναπαραγωγής,  
Α' Μαιευτική - Γυναικολογική Κλινική Α.Π.Θ.  
Πρόεδρος Ελληνικής Ανδρολογικής Εταιρείας

## **Ζαπάντη Ευαγγελία**

Ενδοκρινολόγος, Επιμελήτρια Α',  
Α' Ενδοκρινολογικό Τμήμα - Διαβητολογικό Κέντρο,  
Γ.Ν.Α. «ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ»

## **Ηλίας Ιωάννης**

Επιμελητής Α',  
Τμήμα Ενδοκρινολογίας, Διαβήτη & Μεταβολισμού,  
Π.Γ. Νοσοκομείο - Μαιευτήριο «ΕΛΕΝΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ»

## **Κασσή Ευανθία**

Ενδοκρινολόγος, Επίκουρη Καθηγήτρια  
Βιοχημείας-Μοριακής Ενδοκρινολογίας,  
Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών

## **Λαμπρινουδάκη Ειρήνη**

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια  
Γυναικολογικής Ενδοκρινολογίας,  
Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών

## **Μάρκου Κωνσταντίνος**

Ενδοκρινολόγος,  
Καθηγητής Παθολογίας - Ενδοκρινολογίας  
Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Πατρών

## **Μαστοράκος Γεώργιος**

Αναπληρωτής Καθηγητής Ενδοκρινολογίας,  
Μονάδα Ενδοκρινολογίας,  
Σακχαρώδη Διαβήτη & Μεταβολισμού,  
Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών,  
Αρεταίειο Νοσοκομείο

## **Μαυρουδής Κωνσταντίνος**

Ενδοκρινολόγος, τ. Συντονιστής Διευθυντής  
Ενδοκρινολογίας, Διαβήτη & Μεταβολισμού,  
Γ.Ν. «ΑΣΚΛΗΠΕΙΟ ΒΟΥΛΑΣ»

## **Μούσλεχ Ζαδάλλα**

Ενδοκρινολόγος, Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Α.Π.Θ.,  
Επιστημονικός Συνεργάτης Α' Προπαιδευτικής  
Παθολογικής Κλινικής  
Π.Γ.Ν. Θεσσαλονίκης «ΑΧΕΠΑ»

## **Παπαδοπούλου Άννα**

Βιοχημικός - Μοριακός Βιολόγος, DEA, PhD,  
Γ' Παιδιατρική Κλινική, Ε.Κ.Π.Α.  
Π.Γ.Ν. «ΑΤΤΙΚΟΝ»

## **Παπαδοπούλου Φωτεινή**

Ενδοκρινολόγος

## **Πολυμέρης Αντώνιος**

Ενδοκρινολόγος, Επιμελητής Α',  
Β' Ενδοκρινολογικό Τμήμα,  
Γ.Ν.Α. «ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ»

## **Συρίου Βασιλική**

Ενδοκρινολόγος, Διευθύντρια Ε.Σ.Υ.,  
Ενδοκρινολογικό Ιατρείο,  
Γ.Ν.Α. «Η ΕΛΠΙΣ»

## **Στεφανόπουλος Δημήτριος**

Ενδοκρινολόγος - Διαβητολόγος, MD, MSc,  
Επιστημονικός Συνεργάτης Ιατρικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.,  
Γ.Ν. Αττικής «ΚΑΤ»

## **Τουρνής Συμεών**

Ενδοκρινολόγος, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Ιωαννίνων,  
Εργαστήριο Έρευνας Παθήσεων  
Μυοσκελετικού Συστήματος,  
Τμήμα Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών,  
Γ.Ν. Αττικής «ΚΑΤ»

## **Χατζηδάκης Δημήτριος**

Καθηγητής Παθολογίας - Ενδοκρινολογίας  
Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών

## Οργάνωση

- Μονάδα Ενδοκρινολογίας, Σακχαρώδη Διαβήτη και Μεταβολισμού Β' Μαιευτικής - Γυναικολογικής Κλινικής Πανεπιστημίου Αθηνών
- Τμήμα Ενδοκρινολογίας, Διαβήτη και Μεταβολισμού Νοσοκομείου-Μαιευτηρίου «Ελενα Βενιζέλου»

## Οργανωτική Επιτροπή

Πρόεδροι: **Γ. Μαστοράκος - Ε. Κούκκου**  
**Γ. Βαλασμάκης**  
**Ι. Ηλίας**  
**Α. Πόθος**  
**Π. Χριστόπουλος**

## Τόπος Διεξαγωγής

Μαγγίνιο Αμφιθέατρο,  
«Αρεταίειον» Νοσοκομείο  
Βασ. Σοφίας 76, 115 28 Αθήνα

## Ημερομηνία Διεξαγωγής

Σάββατο 15 Νοεμβρίου 2014

## Δωρεάν Συμμετοχή

- Παρακολούθηση ημερίδας
- Συνεδριακό υλικό
- Διάλειμμα καφέ
- Πιστοποιητικό παρακολούθησης

Με συνδρομή ύψους είκοσι Ευρώ (€ 20)\*, οι Συμμετέχοντες θα έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης στις ομιλίες της ημερίδας μέσω της ιστοσελίδας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Έρευνα στη Γυναικεία Αναπαραγωγή» [www.researchreproduction.gr](http://www.researchreproduction.gr), με χρήση προσωπικών κωδικών. Οι κωδικοί θα αποσταλούν ηλεκτρονικά σε κάθε συμμετέχοντα, μετά τη λήξη της ημερίδας. Όσοι ενδιαφέρονται παρακαλούνται να συμπληρώσουν την ηλεκτρονική τους διεύθυνση (e-mail) στο σχετικό πεδίο του Δελτίου Εγγραφής κατά την εγγραφή τους στη Γραμματεία της Ημερίδας. Οι κωδικοί ισχύουν έως τη διεξαγωγή της επόμενης ημερίδας.

\*Εξαιρούνται από την κατάθεση του αντιτίμου οι ενεργοί μεταπτυχιακοί και προπτυχιακοί φοιτητές.

## Γραμματεία Ημερίδας



Θεσσαλονίκη 12, 153 44 Γέρακας  
Τηλ.: 210-6048260, Fax: 210-6047457

Email: [ipoliti@free-spirit.gr](mailto:ipoliti@free-spirit.gr), Website: [www.free-spirit.gr](http://www.free-spirit.gr)

## Ώρες λειτουργίας γραμματείας και εγγραφές

Η γραμματεία της ημερίδας θα λειτουργεί από τις 08:00 - 18:00.

## Μοριοδότηση

Η ημερίδα αξιολογείται από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο με 6 μόρια (credits) αναγνωρισμένα από την Ευρωπαϊκή Ένωση Ειδικευμένων Ιατρών (U.E.M.S.) στο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Ιατρικής Μεταπτυχιακής Εκπαίδευσης (Σ.Ι.Μ.Ε./CME-CPD)

## Πιστοποιητικό Παρακολούθησης

Η παράδοση των πιστοποιητικών παρακολούθησης θα πραγματοποιηθεί με τη λήξη του επιστημονικού προγράμματος. Πιστοποιητικό παρακολούθησης δικαιούνται όλοι οι συμμετέχοντες, με την προϋπόθεση συμπλήρωσης του εντύπου αξιολόγησης, το οποίο θα παραδίδεται από τη γραμματεία της ημερίδας

## Επιστημονικές Πληροφορίες

### Γραμματεία παραλαβής παρουσιάσεων

Κατά τη διάρκεια της ημερίδας θα λειτουργεί γραμματεία παραλαβής παρουσιάσεων. Το αμφιθέατρο είναι εξοπλισμένο για παρουσιάσεις μέσω Η/Υ. Παρακαλούνται οι ομιλητές να παραδίδουν την παρουσίασή τους στη γραμματεία παραλαβής παρουσιάσεων τουλάχιστον 1 ώρα πριν από την προγραμματισμένη ώρα παρουσίασης της ομιλίας.

### Διαλέξεις

Λόγω της πικνότητας του επιστημονικού προγράμματος, παρακαλούνται οι ομιλητές να τηρήσουν αυστηρά το χρόνο ομιλίας τους.

### Σημαντική ανακοίνωση για τους ομιλητές

Σύμφωνα με την τροποποίηση της εγκυκλίου του Ε.Ο.Φ., όλοι οι συμμετέχοντες στις επιστημονικές εκδηλώσεις ομιλητές, αντί της έγγραφης δήλωσης, υποχρεούνται στην αρχή της ομιλίας τους και συγκεκριμένα στην 2<sup>η</sup> διαφάνεια μετά τον τίτλο της διάλεξης, να αναφέρονται σε οποιαδήποτε σύγκρουση συμφερόντων.



# Idéos®

500mg Calcium + 400 IU Vit D<sub>3</sub>

## στην οστεοπόρωση

## ποιότητα στη ζωή

Πριν τη συνταγογράφηση παρακαλούμε συμβουλευθείτε την περίληψη χαρακτηριστικών του προϊόντος.



**BIANEX** Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΦΑΡΜΑΚΩΝ  
Γραφεία Επιστημονικής Ενημέρωσης

**ΑΘΗΝΑ:** Οδός Τατοΐου 146 71 Ν. Ερυθραία, Τηλ.: 210 8009111

**E-Mail:** mailbox@vianex.gr • **INTERNET:** <http://www.vianex.gr>

**ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ:** Ακάδημου 113, Κόμβος Μακρυγιάννη  
Εύοσμος Θεσσαλονίκης, ΤΚ 56224, Τηλ: 2310 861683

VE14180

LABORATOIRE  
**INNOTECH**  
INTERNATIONAL